

עתונות המחתרת של ה-"בונד" ברוסיה הצארית

בנימין נאדל

מבוא

המונח "עתונות-מחתרת" במאמרנו, מתייחס להוצאות פריודיות או בלתי-פריודיות של כתבי עת: עתונים, שבועונים ועלונים, שיצאו לאור מטעם הברית הכללית של הפועלים היהודים, ("בונד"), באמצעות מוסדותיה המרכזיים, המקצועיים או המקומיים, בין השנים 1896 ל-1917, באימפריה הרוסית. הכוונה לעתונות בלתי חוקית, שנאסרה על-ידי הממשל הצארי, הצנזורה שלו והמטרה, ואשר הודפסה בבתי דפוס מחתרתיים ברוסיה, או מחוצה לה והוברחו אל אזורי הפעולה של ה-"בונד" באורח בלתי לגאלי.

עתונות המחתרת הבלתי לגאלית של ה-"בונד" שהודפסה בחו"ל מתייחסת הן לתקופת הצאריזם, בשטחה של כל האימפריה הרוסית לשעבר, והן לפולין תחת כיבושה של גרמניה, בשנות מלחמת העולם הראשונה.

תיאור הפרסומים של ה-"בונד" מתבססת בעיקר על אוסף-העתונות של ארכיון ה-"בונד" של תנועת הפועלים היהודית בניו יורק. אוסף זה נקלט מאז שנת 1899 בז'נבה, שווייץ, שם נמצא בזמנו הוועד של ה-"בונד" בחו"ל, שמיקומו נשא את השם הרשמי: Imprimerie Israelite, rue de Carouge 81 (ידישע דרוקעריי).

ארכיונו של ה-"בונד" היה בשווייץ עד סמוך לאחר מלחמת העולם הראשונה. לאחר מכן עבר לברלין, עד שעלה היטלר לשלטון. בשנות ה-30 ובעת כיבושה של צרפת בידי גרמניה, היה הארכיון בצרפת ומאז

בעלייה זו בוולנה הוקם ה-"בונד" באוקטובר 1897

יולי-אוגוסט 1903 — הוועידה השנייה של מפלגת הפועלים הסוציאל-דמוקרטית הרוסית, בבריסל ובלונדון. ה"בונד" פורש מן המפלגה.
 דצמבר 1903 — הוועידה הראשונה של ארגוני ה"בונד" באמריקה. הפוגרום בהומל והופעת ההגנה העצמית.
 אוקטובר 1904 — פעולת מחאה נגד הרציחות בביאליסטוק.
 אפריל 1905 — הפוגרום בז'יטומיר. ההגנה העצמית נחלצת לקרב.
 יוני 1905 — שביתה כללית ומתרסים בלודז'.
 יולי 1905 — מרחץ דמים בביאליסטוק. ניספו אסתר ריסקינד וגיטל זקהיים.

שלושה חברי "בונד" ממינסק. מימין לשמאל: חיים בוש, זרח גוטמן, מניה גולדברג

אוקטובר 1905 — הוועידה השישית של ה"בונד" בציריך. מתקבל המצע הלאומי של ה"בונד".
 דצמבר 1905 — הופיע העתון היומי הלגאלי הראשון של ה"בונד", "דער וועקער" (המעורר).
 אוגוסט 1906 — הוועידה השביעית של ה"בונד" בלמברג (לבוב). הוחלט לחזור למפלגת הפועלים הסוציאל-דמוקרטית הרוסית.
 דצמבר 1906 — נוסדה ההוצאה לאור הלגאלית "די וועלט" (העולם).
 פברואר 1912 — פעולת מחאה יהודית נגד עלילת-הדם של משפט בייליס.
 מרס 1912 — מאסרים המוניים בוויילנה.
 מרס 1917 — הוועידה הלגאלית הראשונה של ה"בונד" בפטרסבורג.
 דצמבר 1917 — הוועידה השמינית של ה"בונד", בפטרסבורג.
 פברואר 1919 — פילוג של ה"בונד" באוקראינה.
 אפריל 1920 — הוועידה ה-12 של ה"בונד", במוסקוה. פילוג של ה"בונד" ברוסיה: "קומבונד" ("בונד" קומוניסטי) ו"בונד" סוציאל-דמוקרטי. ה"בונד" מוצא אל מחוץ לחוק ברוסיה.
 מרס 1921 — פירוק ה"קומבונד" והצטרפותו למפלגה הקומוניסטית.

ראשית שנות ה-50 הוא נמצא בניו יורק, ב"מרכז אטראן לתרבות יהודית".
 פרסומי ה"בונד" ניתנים כאן בסדר כרונולוגי של הופעתם, החל מהופעת הגיליון (המספר) הראשון. כוכבית * — מציינת פרסומים שלא היו לנגד עינינו. מצויין המקור הביבליוגרפי שממנו נלקח המידע הרלוונטי.
 כנספחים מובאות רשימות של פרסומים מרכזיים, פרסומים מקומיים, מקצועיים, מוספים, צילומים ושמות עט וכן ביבליוגרפיה של מקורות שבהם השתמש החתום לעיל.
 תחת הכותרת "מן התוכן" ניתן מבחר של מאמרים וכתבות חשובים, כדי לתת מושג על תוכנו של כתב העת או העלון המתואר. תוכן מלא (של כל פרסום ופרסום) לא בא כאן בחשבון.
 במטרה להקל על הקורא והחוקר, ניתנת כאן, במקום הקדמה, כרונולוגיה קצרה של תולדות ה"בונד" ברוסיה.

בטרם "בונד"

מאי 1895 — חגיגת האחד במאי (במחתרת) כיער זווריניצה בוויילנה. נאמרו של יולי מארטוב על הצורך להקים ארגון עצמאי של פועלים יהודים.
 אוגוסט 1895 — פגישת התייעצות ראשונה של סוציאל-דמוקרטים יהודים מוויילנה ומינסק. ועידה ראשונה של פועלי המברשות.
 דצמבר 1896 — הופיע הגיליון הראשון של "דער יידישער ארבייטער" (הפועל היהודי) (ראה בהמשך, מס. 1).
 מאי 1897 — נוסד הדפוס המחתרתי הראשון של הפועלים היהודים.
 אוגוסט 1897 — הופיע בוויילנה הגיליון הראשון של "דיא ארבייטער שטיממע" (קול הפועלים) (ראה בהמשך, מס. 2).

לאחר הקמת ה"בונד"

אוקטובר 1897 — ייסוד "הברית הכללית של פועלים יהודים ברוסיה ופולין" ("בונד"). (ועידה ראשונה, בוויילנה).
 ינואר 1898 — ייסוד "הברית הכללית של פועלי המברשות בפולין וליטא".
 ספטמבר 1898 — הוועידה השנייה של ה"בונד", בקובנה.
 דצמבר 1898 — הקמת ועד חו"ל של ה"בונד".
 דצמבר 1899 — הוועידה השלישית של ה"בונד" בקובנה.
 מאי 1901 — הוועידה הרביעית של ה"בונד", בביאליסטוק. החלטה בעניין השאלה הלאומית. השם שונה ל"הברית הכללית של הפועלים היהודים בליטא, פולין ורוסיה".
 אוקטובר 1901 — ייסוד הברית הפדרטיבית הסוציאל-דמוקרטית של מעבדי העורות.
 אוקטובר 1901 — ועידה ראשונה של קבוצות "בונד" מחו"ל (ברן, שוויץ).
 מאי 1902 — הירש לקרט מתנקש במושל הכללי של וילנה ומוצא להורג בתלייה.
 אפריל 1903 — הפוגרום בקישינב. ה"בונד" מארגן הגנה עצמית.
 יוני 1903 — הוועידה החמישית של ה"בונד" בציריך.

קטלוג פרסומים בלתי לגאליים של ה"בונד" ברוסיה הצארית

קטלוג זה כולל את הפרסומים הפריודיים והבלתי-פריודיים: 1. אלה שהותקנו בתנאי מחתרת בשטחי האימפריה הרוסית לשעבר; 2. אלה שהותקנו בחוץ לארץ והובאו והופצו ברוסיה באופן בלתי לגאלי. 3. פרסומים לגאליים ולגאליים-למחצה, שהוזרמו על-ידי השלטונות הצאריים.

א. פרסומים ביידיש

מן הטבלה הכרונולוגית אפשר לראות, שעתונות ה"בונד", עד כמה שזה ייראה פרדוקסאלי, אינה "זקנה" אלא בחשעה חודשים בלבד מה"בונד" עצמו, או מייסודו הרשמי, באוקטובר 1897. מקודמתו, קבוצת יהודים סוציאלי-דמוקרטים בוילנה, קיבל לידיו ה"בונד" את כתב-העת "דער אידישער ארבייטער" (הפועל היהודי), כפרסום מרכזי, יחד עם "די ארבייטער שטיממע" (קול הפועל) (ראה להלן) שנוסד זה מקרוב.

כתבי עת

דער אידישער ארבייטער (הפועל היהודי)

(בלתי-פרסבורג-ז'נווה-לונדון), 1896-1904. 17 גיליונות.

מס. 1, דצמבר 1896, 52 עמודים, פורמאט: 16x12 ס"מ. כמות: 1,000 עותקים.

מס. 2-3, פברואר 1897, 48 עמ', 26x13 ס"מ. בהוצאת קבוצת סוציאלי-דמוקרטים יהודים ברוסיה.

גיליונות מס. 1 ו-2-3 הותקנו בוילנה והודפסו בלונדון.

מס. 4-5, נובמבר 1897, 52 עמ', דפוס אדולף אלקלעי, פרסבורג (עכשיו ברטיסלבה, סלובקיה).

מס. 6, מרס 1899, 64 עמ', 27x21 ס"מ. מפלגת הפועלים הסוציאלי-דמוקרטית בחו"ל, בדפוס של חברית הכללית של הפועלים היהודים ברוסיה ופולין. דפוס "דער אידישער ארבייטער".

מס. 7, אוגוסט 1899, 49 עמ'.

מס. 8, דצמבר 1899, 44 עמ'.

מס. 9, 1900, 105 עמ'. בשער — אירור לשיר "הניפו את הדגל האדום".

מס. 10, 92 עמ'.

מס. 11, 145 עמ'.

מס. 12, 1901, 176 עמ'.

(כמס. 12-9 לא מצוינים החודשים).

מס. 13, פברואר 1902, 177 עמ'.

כתב-עת סוציאלי דמוקרטי. ביטאון חברית הכללית של הפועלים היהודים בליטא, פולין ורוסיה. לונדון. מחיר: 1 פרנק*.

מס. 14, אוקטובר 1902, 176 עמ'.

מס. 15, יוני 1904, 93 עמ' (2+). דפוס ז'נווה שוויץ.

מס. 16, אוגוסט 1904, 74 עמ' (2+).

* למרות שהגיליון הודפס בלונדון, מחירו נקוב בפרנקים שווייצריים. הרבר מוסבר בכך שוועד חו"ל של ה"בונד" ישב בשוויץ והחשבונות הכספיים התגהלו בפרנקים.

"הפועל היהודי" — מביטאוני המרכזיים של ה"בונד"

מס. 17, נובמבר 1904, 89 עמ' (+3). על השער מצויין בטעות, אוקטובר.

מערכת ומשתתפים: אינו י. ב. בלומנשטיין (רבי קרוב), ד"ר בן ציון הופמן-צביון (איש תקוה), ג'ון יוסף) מילל (עורך גיליונות מס. 6-8), יצחק מרדכי פסחון (אן אלטער באקאנטער) (מכר ותיק), ולדימיר קוסובסקי, נ. קויפמן, מקס צטרבורים.

על-פי תוכנו, כתב העת היה מיועד לקוראים משכילים יותר, הדפיס מאמרים ארוכים, תיאורטיים, הן מפרי עטם של מנהיגי ה"בונד" והן של פעילים בולטים אחרים ואישים של התנועה הסוציאליסטית, ביניהם ד"ר חיים זייטלובסקי, (גיליון מס. 6, "ציונות או סוציאליזם?", תחת הפסבדונים בן אהוד), אוגוסט בבל (מס. 10, "משימות של המאה ה-20"), קרל קאוטסקי (מס. 8, "מאבק הלאומים באוסטריה"), ל. מארטוב (מס. 9, "העידן החדש בתנועה היהודית; נאומו של יולי

מארטוב בחגיגת האחד במאי בוויילנה על הצורך להקים ארגון עצמאי של פועלים יהודים), ולדימיר מעדעם (מס. 17, "הסוציאלי-דמוקרטיה והבעיה הלאומית", פסברונים: ויניצקי), גיאורגי פלכנוב (מס. 13, החוברת של ארקדי קראמר "בעניין תעמולה"), רוזה לוקסמבורג (מס. 13, שיחה על עצמאותה של פולין), פרוואוס (מס. 15, "המלחמה והמהפכה"), ואחרים.

דיא ארבייטער שטיממע [קול הפועל]

(וילנה, בוברויסק, וארשה, חו"ל), 1897-1901 (40 גיליונות)

"עתון סוציאלי-דמוקרטי", יוצא לאור ע"י קבוצת סוציאלי-דמוקרטים יהודים ברוסיה.

מס. 1, אב-אוגוסט 1897, 8 טורים (4 עמ'), 32.5×20 ס"מ, 400 עותקים. מס. 5-4, 23 בספטמבר 1897, 16 טורים (8 עמ'), 35×20 ס"מ. מכיל מנשר מיוחד על ייסוד ה"בונד" (הופיע גם כעלון נפרד).

מס. 6 באוקטובר 1897, 12 טורים (6 עמ'). "יצא לאור ע"י חברית הכללית של הפועלים היהודים ברוסיה ופולין".

מס. 7, 12 עמ', 27.5×20 ס"מ. מוסף ינואר 1898, 4 עמ'. (הקונגרס הבין לאומי להגנת הפועל, סוף מגיליון מס. 4-5). מוסף מס. 2, מרס 1898, 4 עמ', (יום המפלגה בהמבורג).

מס. 9-10, יולי 1898, 16 עמ', 28×21.5 ס"מ. "מפלגת הפועלים הסוציאלי-דמוקרטיה הרוסית, ביטאון של חברית הכללית של הפועלים היהודים ברוסיה ופולין". המהדורה הוחרמה על-ידי המשטרה הצארית. מס. 11, 2 בדצמבר 1898, הודפס בחו"ל.

מס. 12, 10 במרס 1899, 18 עמ', 29×23 ס"מ.

מס. 13, אפריל 1899, 4 עמ', 37×29 ס"מ.

מס. 17, אפריל 1900, 4 עמ', אדום (גיליון ה-1 במאי).

מס. 23, אפריל 1901, 9 עמ', 5,000 עותקים.

מס. 25, אוקטובר 1901, גיליון היובל, 38 עמ', 28×22 ס"מ. בידידי; ברוסית (28 עמ'); בפולנית (22 עמ').

מס. 27, יוני 1902, 10 עמ', מוסף, 20×14 ס"מ, (הפגנה בקייב).

מס. 33, מאי 1903, 17 עמ', 28×21 ס"מ, (הפגרות בקייב).

מס. 39, ינואר 1905, 18 עמ', 31×23 ס"מ, 3,000 עותקים, עם מוסף "ימי המהפכה ברוסיה" (32 עמ').

מס. 40, ספטמבר 1905, 34 עמ', 32×22 ס"מ, 3,000 עותקים.

כתב-העת הודפס בכתב-ידפוס בלתי-לגאליים ברוסיה (פרט למס. 11), בוויילנה (6-1), בוברויסק (7-10), וארשה (12-40). הדפוס שבו הודפס הגיליון מס. 1 היה בוויילנה, ברחוב באקשט, המסדרה — ברחוב קוואסנו פראולוק. הדפסת הגיליון הראשון נמשכה שבועיים. בדפוס עבדו ישראל מיכל (בשנת 1909 הוא נחשף כסוכן-פרובוקטור של המשטרה החשאית הצארית) ואשתו מערה, מרק וילטר ואשתו שפרה (יוזפוביץ').

מערכת: מס. 1 — סנדר זלדוב (א. נאמנסקי), י. מ. קפלינסקי, משה דושקן (מויסיי הכורך).

מס. 2 — ולדימיר קוסובסקי ואברהם מוטניק (גלב), ארקדי קרמר (עד

מאסרו, בקיץ 1898).

מס. 11 (1901) — ולדימיר קוסובסקי.

מס. 19 (ספטמבר 1900 עד אביב 1902) — ד"ר פנחס רוזנטל (פ. אנפמאן).

מס. 17 עד 40 — יקותיאל פורטנוי (נח).

משתתפים: א. ליטוואק (חיים יאנקל הלפנר), בוריס פרומקין, אהרן ויינשטיין (5-1903), בייניש מיכלוביץ' (יוסף איזביצקי), הלל כץ-בלום, פאטי סרניצקי-קרמר (מוטלה), פ. רוזנטל (אנ-מאן, עד 1902), מ. אולגין (משה יוסף נובומייסקי), מ-1904.

"דיא ארבייטער שטיממע", בניגוד ל"דער אידישער ארבייטער" היה מיועד יותר להמוני הקוראים ונשא אופי של ביטאון של מאבק פוליטי. פירסם יותר ידיעות שוטפות על חיי הפועל היהודי ועל תנועת הפועלים הרוסית. הוא האיר אירועים בחיים הפוליטיים ברוסיה, חשף את עריצות השלטון הצארי ואת מעשיו האנטישמיים, פוגרומים וכד' (ראה, למשל, על מותו של הירש לקרט — מס. 27, יוני 1902 — כתוב על-ידי מארק ליבר).

ל"דיא ארבייטער שטיממע", היו מדורים קבועים: מאמרי מערכת, נושאים מן החיים ברוסיה, חדשות מחוץ-לארץ, קורבנות רדיפת המשטר הצארי, כתבות (110 — מ-41 ערים ועיירות), פיליטונים, מספר ניכר של שירי-מאבק, למשל, "צום בונד" של ש. אנ-סקי (מס. 26, ינואר 1902), דיווחים על תנועת ה"בונד", כגון החלטות שנתקבלו בוועידות בריה פועלי העור ופועלי המברשות (מס. 30, אוקטובר 1902), דו"חות כספיים של הוועד המרכזי, הזהרות ופירסום שמות של פרובוקטורים ומלשינים, וכד'.

"דיא ארבייטער שטיממע" היה הביטאון המרכזי של ה"בונד". הוא הוצא לאור על ידי הוועד המרכזי שנמצא ברוסיה, בעוד ש"דער אידישער ארבייטער", החל ממס. 12 היה באופן רשמי ביטאונו של הוועד בחו"ל, שמושבו היה בניו-יורק, וכפי שכבר הראינו, שני כתבי העת השלימו זה את זה במידה מרובה.

דער קלאססען קאמף (מלחמת המעמדות)

וילנה, 1898-1902, (6 גיליונות).

"עלון של הפועל הסוציאלי-דמוקרטי", יוצא-לאור על ידי הוועד הסוציאלי-דמוקרטי בוויילנה. דפוס חברית הכללית של הפועלים היהודים ברוסיה ופולין.

מס. 1, ספטמבר 1899, 8 עמ', 29×23 ס"מ. תוכנו — לא ידוע.

מס. 2, מאי 1900, 8 עמ', 23×19.5 ס"מ.

מס. 3, אוקטובר 1900, 8 עמ'.

מס. 4, אפריל 1901, מוסף לגיליון מס. 4, מאי 1901 — "דער ראכענהעמער" (הנוקם), 10 עמ', 22×16 ס"מ.

מס. 5, יולי 1901.

מס. 6, דצמבר 1901, כ-1,100 עותקים.

מערכת ומשתתפים: מרדכי (מאקס) מזובר, סנדר זלדוב, ד"ר מויסיי גורביץ', א. ווייטער (אייזיק מאיר דווישסקי).

יוצא לאור על ידי ועד הפועלים הסוציאל-דמוקרטים בביאליסטוק.

מס. 1, אפריל 1899, 50 עמ', 11x17 ס"מ. הודפס בחו"ל. מס. 2 עד 7 הודפסו ברוסיה.

מס. 4, אפריל 1901, 8 עמ', 22x29 ס"מ. עתון הפועלים הסוציאל-דמוקרטים. דפוס הברית הכללית של הפועלים היהודים ברוסיה ופולין. 1,000 עותקים.

מס. 5, מאי 1901, 10 עמ'.

מס. 6, ספטמבר 1901, 12 עמ'.

מס. 7, ינואר 1902, 14 עמ'.

מערכת ומשתתפים: פנחס רוזנטל (פ. אנ-מאן), ב. מיכלביץ' ואחרים.

מן התוכן: מה רוצים אנו?; מפלגת הפועלים הסוציאל-דמוקרטי הרוסית; סיפור: חיים האורג (מס. 1).

דער ווארשעווער ארבייטער (הפועל הווארשאי)

(וארשה, 1899-1905 (21 גיליונות)

מס. 1, (27 ביולי) אוגוסט 1899, 8 עמ', 22x29 ס"מ. דפוס "הפועל הווארשאי".

מס. 2, (החודש לא מצויין) 1899, 8 עמ'. עתון הפועלים הסוציאל-דמוקרטים, ביטאון "ועד הפועלים היהודים הסוציאל-דמוקרטים בווארשה".

מס. 3, דצמבר 1899.

מס. 4, מאי 1900, 4 עמ', 23x34 ס"מ.

מס. 5, אוגוסט 1900, 8 עמ'. מפלגת הפועלים הסוציאל-דמוקרטים של רוסיה, הברית הכללית של הפועלים היהודים ברוסיה ופולין.

מס. 7-8, מאי 1901, 14 עמ'. הברית הכללית של הפועלים היהודים ברוסיה ופולין.

מס. 9, אוקטובר 1901, 10 עמ', 21.5x28.5 ס"מ. הברית הכללית של הפועלים היהודים בליטא, פולין ורוסיה.

מס. 10, פברואר 1902, 10 עמ', 21.5x28.5 ס"מ.

מס. 12, נובמבר 1902, 12 עמ', 20.5x30 ס"מ.

מס. 13, יוני 1903, 12 עמ'.

מס. 14, בנובמבר 1905, 2 עמ', 28x46 ס"מ. 15,000 עותקים. ביטאון הוועד הסוציאל-דמוקרטי של ה"בונד" בווארשה" דפוס ה"בונד".

מס. 17, 9 בנובמבר (26 באוקטובר) 1905, 4 עמ'.

מס. 18, 10 בנובמבר (28 באוקטובר) 1905, 4 עמ', 30.5x40 ס"מ. מחיר: 3 קופייקות.

מס. 19, (ללא תאריך), 2 עמ', 29.5x43 ס"מ. מחיר: 2 קופייקות.

מס. 20, 15 בדצמבר 1905, 2 עמ', 30x37.5 ס"מ. מחיר: 2 קופייקות.

מס. 21, 20 בדצמבר 1905 (2 בינואר 1906), 4 עמ', 30.5x37.5 ס"מ. מחיר: 3 קופייקות.

מן התוכן: תנועת הפועלים היהודית בווארשה (מס. 2). מכתבים מן הביתן העשירי של הכלא לאסירים פוליטיים בווארלי (2, 6, 9, 10);

מן התוכן: מדוע ישנים הזנדארמים של וילנה? (מס. 2). בעניין בית-החרושת לשוקולד של בונימוביץ' (מס. 3).

דער וועקער (המעורר)

חו"ל, וארשה, 1898-1903, (12 גיליונות).

"ביטאון ברית פועלי המברשות היהודים בליטא ופולין".

מס. 1, דצמבר 1898, 4 עמ', 28x44 ס"מ.

מס. 3, ינואר 1900, 12 עמ'.

מס. 4, מאי 1900, מודפס על נייר אדום.

מס. 8-9, מרס 1901, 12 עמ'. דפוס הברית הכללית של הפועלים היהודים ברוסיה ופולין.

מס. 10, אוגוסט 1901, 17 עמ', 650 עותקים (גיליון יובל).

מס. 12, מרס 1903, 800 עותקים.

מס. 1-8 הודפסו בחו"ל. החל ממס. 9 הודפסו הגיליונות בווארשה.

מערכת ומשתתפים: אברהם וולף אלקסנדרניסקי (פועל מברשות) וליאון ברנשטיין (העורך הראשון) היו מייסדי כתב העת. השתתפו עוד: א. ליטוואק, ב. פרומקין, א. ווייטער (דונוישסקי), ו. מעדעם, ב. מיכלביץ'.

מן התוכן: חנוכה של פועלי המברשות (מס. 1). ציונות ואנטישמיות (מס. 2). הוועידה ה-8 שלנו (מס. 3) בעניין שבתות (מס. 4 ו-5). הוועידה ה-9 שלנו (מס. 6).

"דער וועקער" (המעורר) - כך נקראו ביטאונים לא מעטים של ה"בונד"

אייניגקייט (אחדות)

מינסק, 1897 (2 גיליונות)

"ביטאון פועלים סוציאל-דמוקרטים יהודים" (נדפס במכונת שיכפול)

מס. 1, יוני 1899.

מס. 2, 19 עמ' 17x22 ס"מ.

מן התוכן: הממשלה הרוסית והפועלים; פרשת דרייפוס (מס. 1). על מקרי אסון של פועלים; מהומות סטודנטים (מס. 2).

דער ביאליסטאקער ארבייטער (הפועל הביאליסטוקאי)

ביאליסטוק, 1899-1902 (7 גיליונות)

פלוג בלעטעל (עלון)

"עלון פועלי סוציאל-דמוקרטי".

יוצא לאור על ידי הוועד הסוציאל-דמוקרטי במינסק. דפוס של הברית הכללית של הפועלים היהודים ברוסיה ופולין.

מס. 1-2, ספטמבר 1900, 8 עמ', 22x29 ס"מ.

מס. 3, פברואר 1901, "העלון של מינסק".

מס. 4, ינואר 1902, 6 עמ', 700 עותקים.

מס. 5, מרס 1902, 10 עמ', 700 עותקים.

ללא מספר, אפריל 1904, 6 עמ', 17x22.5 ס"מ, 1,200 עותקים.

דער מינסקער ארבייטער (הפועל המינסקאי)

מינסק, 1905-1900 (10 גיליונות) "עתון פועלים סוציאל-דמוקרטי". ביטאון הוועד הסוציאל-דמוקרטי במינסק.

מס. 1, דצמבר 1900, 8 עמ', 22x29 ס"מ. דפוס הברית הכללית של הפועלים היהודים ברוסיה ופולין.

מס. 2, ינואר 1901, 10 עמ'.

מס. 3, יוני 1901, 10 עמ', עמוד אחד מוסף (קול-קורא של ה"בונד"), 700 עותקים.

לפועל ולפוליטיקה?; רחמנות על הממשלה הרוסית (מס. 7-8). המשמעות והמטרות של המאבק הפוליטי (מס. 9). מדוע צריך הפרולטריון היהודי להתארגן במפלגה עצמאית? (מס. 12). האחד במאי וההפגנות ברחוב מרשלקובסקה; מכתבים מבתי-הסוהר שלנו (מס. 13).

דער קאמף (המאבק)

"דף חגיגי סוציאל-דמוקרטי".

מפלגת הפועלים הסוציאל-דמוקרטית הרוסית. הוועד הסוציאל-דמוקרטי של הומל.

מס. 1, ספטמבר 1900, 18 עמ', 22x35 ס"מ.

מס. 2, ינואר 1901, 18 עמ', כ-150 עותקים. הופיע גם ברוסית, תחת השם "בורבה".

מס. 3, מרס 1901, 20 עמ'.

מן התוכן: מה רוצים אנו?; פיליטון: קלמן זולמן; ברוסיה ובחור"ל; דין וחשבון כספי של הוועד הסוציאל-דמוקרטי בהומל (לחודשים יוני-אוקטובר 1900) (מס. 1). פיליטון: לא ואף פעם לא! (המחבר: יוסף חיים ברנר); כיצד הגיעו הפועלים אל הסוציאליזם? כתבה מנובוזיבוקוב; דו"ח כספי של הוועד בהומל (מס. 3).

קבוצת בונידיסטים מרוסיה הלבנה, 1905

מס. 1, בפברואר 1901. שני עמודים של "הידיעות האחרונות".
 מס. 2, (ללא כותרת).
 מס. 3-6, 9, 14-15, 21, 25, 30, 33, 39, 40 — 13 עמוד אחד.
 מס. 34 — חצי עמוד. 22x15 ס"מ.
 מס. 5, 26 באפריל 1901 — 2 עמ', 33x22 ס"מ. "חדשות אחרונות מחו"ל".
 מס. 17 — 3 עמ'. לעתים קרובות, במקום ידיעות, מובא מאמר (מס. 3, 7, 9, 18, 19, 28, 33-35, 40).
 מס. 39, 25 באוקטובר 1901, עמוד אחד. 23.5x22 ס"מ.
 מס. 44-45, 26 בנובמבר 1901, 2 עמ', 34x17 ס"מ.
 מס. 39, 25 מס. 26 בנובמבר דפוס ה"בונד", לונדון. מחיר: 1 סנט, חצי פני.

לעצטע נאכריכטען פון דעם דעספאטישען רוסלאנד (ידיעות אחרונות מרוסיה העריצה)

לונדון, 1902 (15 גיליונות). יצא לאור על ידי אגודת "וועקער" (מעורר) של חברי "בונד".

מס. 2, 22 במאי 1902, 4 עמ', 25x16.5 ס"מ. הודפס אצל John Giltz, Eckersley St., London E 10. מחיר: 1 הייפני 5 סנטיים, 5 פני, 1 סנט.

מס. 3, 29 במאי.

מס. 4, 6 ביוני.

מס. 8, 4 ביולי.

מס. 10, 18 ביולי.

מס. 11, 25 ביולי.

מס. 15, 22 באוגוסט 1902.

בארכיון ה"בונד" נמצאים רק הגיליונות הבאים: מס. 2, 3, 4, 8, 10, 11, 15.

דווינסקער פלוגבלעטטעל (העלון של דווינסק)

דווינסק, 1902 (גיליון אחד). יצא לאור על ידי הוועד הסוציאלי-דמוקרטי של דווינסק. דפוס הברית הכללית של הפועלים היהודים בליטא, פולין ורוסיה.

מס. 1-2, פברואר 1902, 26 עמ', 22x16 ס"מ. 1,000 עותקים.

לאדזער פלוגבלאטט (העלון של לודז')

לודז', 1902-1903 (3 גיליונות). יצא לאור על ידי הוועד הסוציאלי-דמוקרטי של לודז'. דפוס הברית הכללית של הפועלים היהודים בליטא, פולין ורוסיה.

מס. 1, אפריל 1902, 8 טורים, (4 עמ'), 25.5x22 ס"מ. הופיע לזכר האחד במאי 1892 בלודז'.

מס. 2, יולי 1902, 5 עמ'. שמו שונה ל"פלוגבלעטטעל" (עלון).

מס. 3, יולי 1903, 6 עמ', 27x18 ס"מ.

מס. 4, נובמבר 1901, 13 עמ', 700 עותקים.
 מס. 5-6, הוצאה לגאלית-למחצה, 1905, 21.5x35 ס"מ, דפוס ה"בונד", 2,000 עותקים.
 מס. 10, דצמבר 1905.

מערכת: נ. מעדעם, ב. פרומקין, י. וילנקין.

מן התוכן: החורף; כל ישראל חברים; השביתה של פועלות המטוויות (מס. 1). יום העבודה בן 12 השעות; והצנזור איננו (פיליטון) (מס. 2). האחד במאי במינסק (מס. 3). מפלגת הפועלים שיצאה זה עתה מן התגור; מכתב מבני מינסק שהוגלו; כרוניקה מחיינו ומאבקנו (מס. 4).

דער ארבייטער* (הפועל)

פוניבוז, 1901 (גיליון אחד) מס. 1, נובמבר 1901. בשכפול. יצא לאור ע"י ארגון ה"בונד" בפוניבוז, מחוז קובנה.

גראדנער פאבריקס פלוגבלעטטעל (עלון בית-החרושת של גרודנו) מס. 1, ינואר 1901, 6 עמ', 15x20 ס"מ. יצא לאור ע"י הוועד הסוציאלי-דמוקרטי בגרודנו. דפוס הברית הכללית של הפועלים היהודים ברוסיה ופולין.

פלוגבלעטטעל (עלון)

(המשך של גראדנער פאבריקס פלוגבלעטטעל) גרודנו, 1902-1903 (שני גיליונות)

מס. 2, אוקטובר 1902, 5 עמ', 25x15 ס"מ, 2,500 עותקים. דפוס ה"בונד".

מס. 3, נובמבר 1903, 4 עמ', 2,500 עותקים.

דער פרייהייטס-גלאק (פעמון הדרור)

לודז', 1901-1903 (3 גיליונות). ביטאון הוועד הסוציאלי-דמוקרטי בלודז'. דפוס הברית הכללית של הפועלים היהודים בליטא, פולין ורוסיה.

מס. 1, ספטמבר 1901, 28 עמ', 22x15.5 ס"מ, 2,000 עותקים.

מס. 2, אפריל 1902, 12 עמ', 28x21 ס"מ, 2,000 עותקים.

מס. 3-4, נובמבר 1900, 14 עמ', 31x22 ס"מ. "עתון פועלים סוציאלי-דמוקרטי". דפוס ה"בונד".

מן התוכן: השקר החדש של הממשלה הרוסית; תנועת הפועלות בלודז'; כרוניקה (מס. 1). תופעה חדשה במאבקנו; מדוע נקרא עתוננו פעמון הדרור? כתבות (מס. 2). כיצד עלינו לשמור על כבודנו?; מה יכולים אנו היהודים, לעשות?; מה נשמע בפביאניץ? (מס. 3-4).

די לעצטע נאכריכטען (הידיעות האחרונות)

לונדון, פברואר-דצמבר 1901 (47 גיליונות). בשיכפול. יצא לאור על ידי הוועד בחו"ל של הברית הכללית של הפועלים היהודים ברוסיה ופולין.

מן התוכן: לזכר האחד במאי 1892 (מס. 1). הווילקיריה המשטרית ושלטון העריצות; מעמד הפועלים והסוציאליזם-דמוקרטיה (מס. 3).

פלוג-בלעטטעל (עלון)

וילנה, 1904-1902 (6 גיליונות). יצא לאור על ידי הוועד הסוציאלי-דמוקרטי של וילנה.

מס. 1, ספטמבר 1902, 12 עמ', 22x16 ס"מ. דפוס ה"בונד".

מס. 2, דצמבר 1902, 14 עמ', 28x18.5 ס"מ.

מס. 3, אוגוסט 1903, 4 עמ'.

מס. 4, ינואר 1904, 8 עמ'. 2,500 עותקים. יצא לאור על ידי הוועד הסוציאלי-דמוקרטי של ה"בונד" בוילנה.

מס. 6, מאי 1904.

מן התוכן: למי דואג שלטון העריצות הצארי שלנו? (מס. 3). סטירה בפנים או הקיסר הרוסי והסוציאליסטים האיטלקים; בהלתם של ידידי עמנו או הפרשה במכללת וילנה. (מס. 4).

פלוג-בלעטטעל (עלון)

קובנה, 1902 (3 גיליונות). יצא לאור על ידי הוועד הסוציאלי-דמוקרטי של קובנה. דפוס ה"בונד".

מס. 1, ספטמבר 1902, 9 עמ' 23x17 ס"מ.

מס. 1, נוסף הופיע באוקטובר 1903, 4 עמ', 26x18 ס"מ. 1,500 עותקים.

מס. 2, פברואר 1904, 6 עמ'.

פלוג-בלעטטעל (עלון)

הורודוק, (גיליון אחד). יצא לאור על ידי הארגון המקומי של הורודוק, של הברית הכללית של הפועלים היהודים בליטא, פולין ורוסיה קירדניץ, מס. 48.

פלוג-בלעטטעל (עלון)

ביאליסטוק, 1905-1903 (5 גיליונות). יצא לאור על ידי הוועד הסוציאלי-דמוקרטי של ביאליסטוק. דפוס ה"בונד".

מס. 1, ינואר 1903, 12 עמ', 22x16.5 ס"מ.

מס. 2, ספטמבר 1903, 9 עמ', 2,500 עותקים.

מס. 3, מאי 1904.

מס. 5, אוגוסט 1905, 2 עמ', 40x31 ס"מ, 2,500 עותקים.

יצא לאור על ידי הוועד של ה"בונד" בביאליסטוק.

פלוג-בלעטטעל (עלון)

ויטבסק, ינואר 1903 (גיליון אחד). יצא לאור על ידי הוועד הסוציאלי-דמוקרטי של ויטבסק. דפוס ה"בונד".

מס. 1, ינואר 1903, 9 עמ', 22x16 ס"מ, 500 עותקים.

פלוג-בלעטטעל (עלון)

ברדיצ'ב-זייטומיר, 1903-1904 (3 גיליונות). יצא לאור על ידי הוועדים של ה"בונד" בברדיצ'ב וזייטומיר. דפוס ה"בונד".

מס. 1, יולי 1903, 8 עמ', 19x11.5 ס"מ, 2,000 עותקים.

מס. 3, פברואר 1904, 6 עמ', 14x21.5 ס"מ, 2,000 עותקים.

יצא לאור ע"י הוועד הסוציאלי-דמוקרטי של ברדיצ'ב.

דער בונד (ה"בונד")

רוסיה, 1905-1904 (11 גיליונות).

ביטאון הברית הכללית של הפועלים היהודים בליטא, פולין ורוסיה. דפוס ה"בונד".

מס. 1, ינואר 1904, 14 עמ', 31x21 ס"מ, 6,000 עותקים.

מס. 2, מרס 1904, 10 עמ', 29x20 ס"מ.

מס. 3, אפריל 1904, 20 עמ'.

מס. 7, מאי 1905, 18 עמ', 7,000 עותקים.

מס. 8, יולי 1905, 16 עמ', 8,000 עותקים, עם מוסף "ימים סוערים באודיסה ולודז'".

מס. 10, נובמבר 1905, 30,000 עותקים.

מס. 11, נובמבר 1905, 16 עמ', 33x24 ס"מ, 30,000 עותקים. הודפס באופן בלתי לגאלי ברוסיה.

עורכים: משה טרמן ואחרים.

מן התוכן: ה"בונד" ומנהיגי הסוציאלי-דמוקרטיה הרוסית; המשפט בקייסינב; מן החיים היהודיים (מס. 1). לקראת האחד במאי; מהי מלחמת מעמדות? המלחמה (מס. 2). המשבר ושלטון העריצות (מס. 3). הבעיה הלאומית והפרולטריון (מס. 4). הטבח בביאליסטוק והפרולטריון היהודי המאורגן (מס. 5). הגנה עצמית ומאבק מהפכני (מס. 7). הסוציאלי-דמוקרטיה והרוקמה [הפרלמנט הצארי] (מס. 9). צעדי הקונטרא-רוולוציה (מס. 11).

פלוג-בלעטטעל* (עלון)

שאול, 1904 (4 גיליונות).

יצא לאור ע"י ארגון ה"בונד" בשאול, מחוז קובנה. בשיכפול.

מס. 1, ינואר 1904.

מס. 4, יוני 1904.

פלוג-בלעטטעל* (עלון)

פולין, 1904 (גיליון אחד).

יצא לאור ע"י הוועד של איגוד עובדי המברשות בשטח פולין 1,000 עותקים (קירדניץ 54).

די לעצטע פאסירונגען אין ראיאן פון בונד (המאורעות האחרונים ב"בונד").

דער לאמזער ארבייטער (הפועל הלומז'אי)
לומז'ה, 1905 (גיליון אחד).

מס. 1, 26 במאי, 4 עמ', 35.5×22.5 ס"מ, 20 עותקים. משוכפל.
"הקבוצה שהוציאה פירטום זה הצטרפה ל'בונד' והפרטום נפסק עם
הגיליון השני" (ציון בכתב-יד ברוסית, בעמ' 4 של הגיליון, בארכיון
ה"בונד". אינו מופיע אצל קירזניץ).

חבר "בונד" באזיקים - הסופר והמחזאי ה. ליוויק. הוא נדון ב'1906 לארבע שנות
עבודות פרך בסיביר

זינוה, 1904-1906 (26 גיליונות). יצא לאור ע"י ועד חו"ל של הברית
הכללית של העובדים היהודים בליטא, פולין ורוסיה (ה"בונד"). הדפוס
היהודי, ז'ינוה.

ללא מספר, 1 בנובמבר 1904, 8 טורים (4 עמודים), 28×20 ס"מ. מחיר:
5 סאנטים, 5 הלר, 5 פניג, 1 הייפני, 2 סנט.
ממס. 2, דצמבר 1904, הופיע תחת השם "די לעצטע פאסירונגען"
(האירועים האחרונים), 8 עמ' (מס. 3, 5, 7, 21-25).
ממס. 18, 15 בספטמבר 1905, מחיר: 1 סנט.
מס. 26, 2 בינואר 1906.

מן התוכן: המהפכה ברוסיה (מס. 5, 6). הוועידה השישית של ה"בונד"
(מס. 7). שבוע הדמים בלודו' (מס. 11, 12). המרד באודיסה (מס. 13,
14). הפוגרומים נגד היהודים כקונטרארולוציה (מס. 25).

דער ביולטיץ* (ההודעה)

קייב, 1905 (2 גיליונות)

מס. 2 בשכפול. יצא לאור על ידי קבוצת "בונד" בקייב. הופיע בהקשר
לשבתה הפוליטית בינואר. (קירזניץ 63).

די רעוואלוציע אין רוסלאנד* (המהפכה ברוסיה)

בוברויסק, 1905 (6 גיליונות)

מס. 1. בשכפול. יצא לאור על ידי ארגון ה"בונד" בבוברויסק. עד יוני
הופיעו 6 גיליונות ביידיש וברוסית, בתפוצה של כ-150-170 עותקים.
(קירזניץ 64).

פלוג בלעטטעל (עלון)

רובנה

מס. 1 ללא תאריך (יוני 1905?). על פי קירזניץ 69 (*) הופיע בעת
שכיתת אוקטובר. דומה ל"דער ארבייטער" (הפועל)

ביולעטען (הודעה)

דווינסק, (גיליון אחד). "הידיעות האחרונות על מהלך המהפכה". ועד
ה"בונד" בדווינסק, וועד מפלגת העבודה הסוציאל-דמוקרטית הרוסית
בדווינסק.

מס. 1, אוקטובר 1905, עמוד אחד, 26×14 ס"מ, 4,000 עותקים. דפוס
ה"בונד".

פלוג-בלעטעל (עלון)

וארשה, 1905 (3 גיליונות). יצא לאור על ידי הוועד הסוציאל-דמוקרטי
של ה"בונד" בווארשה. דפוס ה"בונד".

מס. 3, 4 עמ', 33×23 ס"מ, 15,000 עותקים. מחיר: 1 קופייקה.
פירסום לגאלי למחצה.

דער גלאק (הפעמון)

פולין, 1906 (3 גיליונות) ביטאון ארגון ה"בונד" בפולין.

מס. 1, 17 באוגוסט 1906, 12 עמ', 22.5x29 ס"מ. מחיר: 5 קופייקות.
מס. 2, 7 עמ', 7,000 עותקים.
מס. 3, ספטמבר 1906.

די גארבער־שטימע (קול מעבדי העורות)

וילנה, 1908 (גיליון אחד).

מס. 1, 7 במרס 1908, 16 עמ', 21x29 ס"מ, מחיר: 5 קופייקות.
עורך־מו"ל: ע. סרמן. דפוס ב. א. קלצקין.
אמור היה להופיע פעמיים בחודש. פירסום לגאלי של ארגון ה"בונד"
הבלתי־לגאלי של מעבדי העורות, שהוחרם.

פון פארטיי־לעבן (מחיי המפלגה)

מרס 1908 (גיליון אחד). יצא לאור על ידי הוועד המרכזי של ה"בונד".

12 טורים (6 עמ'), 23x36 ס"מ. מחיר: 2 קופייקות.

פלוג־בלאט* (עלון)

וילנה, 1908 (גיליון אחד). יצא לאור על ידי ועד השביתה של עובדי הגרביים בוילנה.

מס. 1, ספטמבר 1908, 8 עמ', 18x22 ס"מ.
(קירזניץ 154).

די שטימע פון בונד (קול ה"בונד")

1908-1911 (4 גיליונות). ביטאון הוועד המרכזי של הברית הכללית של הפועל היהודי בליטא, פולין ורוסיה.

מס. 1, דצמבר 1908, 12 עמ', 31x34 ס"מ. מחיר: 4 קופייקות.
מס. 2, ספטמבר 1909, 25 עמ', מחיר: 10 קופייקות.
מס. 3, מרס 1910, ביטאון הוועד המרכזי של ה"בונד".
מס. 4, אפריל 1911, 6 עמ', 27x34 ס"מ.

מערכת ומשתתפים: ב. מיכלוויץ, ברל ויינטרוב ואשתו פראדל, אלתר קלאצ'קו. הסדר — קמיאלסקי.

פלוג בלאט (עלון)

וארשה, 1910 (גיליון אחד). יצא לאור על ידי ועד ה"בונד" בווארשה.

מס. 1, ינואר 1910, 6 עמ', 26x34 ס"מ. מחיר: 3 קופייקות.

אינפארמאציאן ס' בלאט (דף מידע)

ספטמבר 1912 (גיליון אחד). יצא לאור על ידי הוועד המרכזי של ה"בונד". 6 עמ', 24x31 ס"מ.

לעבנס־פראגען (בעיות חיים)

וארשה, מאי 1912 (2 גיליונות). שבועון לגאלי. עורך: א. רייצ'וק, מו"ל: ס. גלאי. דפוס "אוניברסל".

מס. 1, 8 (21) במאי 1912, 6 עמ', 45x59 ס"מ. מחיר: 6 קופייקות. אמור היה להופיע כל יום שישי.

מס. 2, 18 (31) במאי 1912. הוחרם והפרסום הופסק. המשתתפים וצוות העובדים נאסרו ונדונו לעבודת־פרך והגליה.

עורכים ומשתתפים: ולדימיר מעדעם, משה ראפעס, רפאל אברמוביץ ואחרים.

אינפארמאציאנס בלאט (דף מידע)

ז'נווה, מרס 1914. יצא לאור על ידי ארגון חו"ל של ה"בונד".

מס. 6, 12 עמ', 28x38.5 ס"מ. מחיר: 20 סאנטים. דפוס ברזניאק ובניו (מס. 1-5 הופיעו ברוסית).

דער לאדזשער ארבייטער (הפועל הלודו'אי)

1915 (גיליון אחד).

מס. 1, ינואר 1915.

מערכת: מ. אגוז, ישראל ליכטנשטיין, ה. פוזננסקי. הודפס בפטריקוב (על־פי זכרונותיו של ש. מילמן).

קבצים ספרותיים

פאר זונאוּפגאנג (בטרם שחר) אפריל 1898.

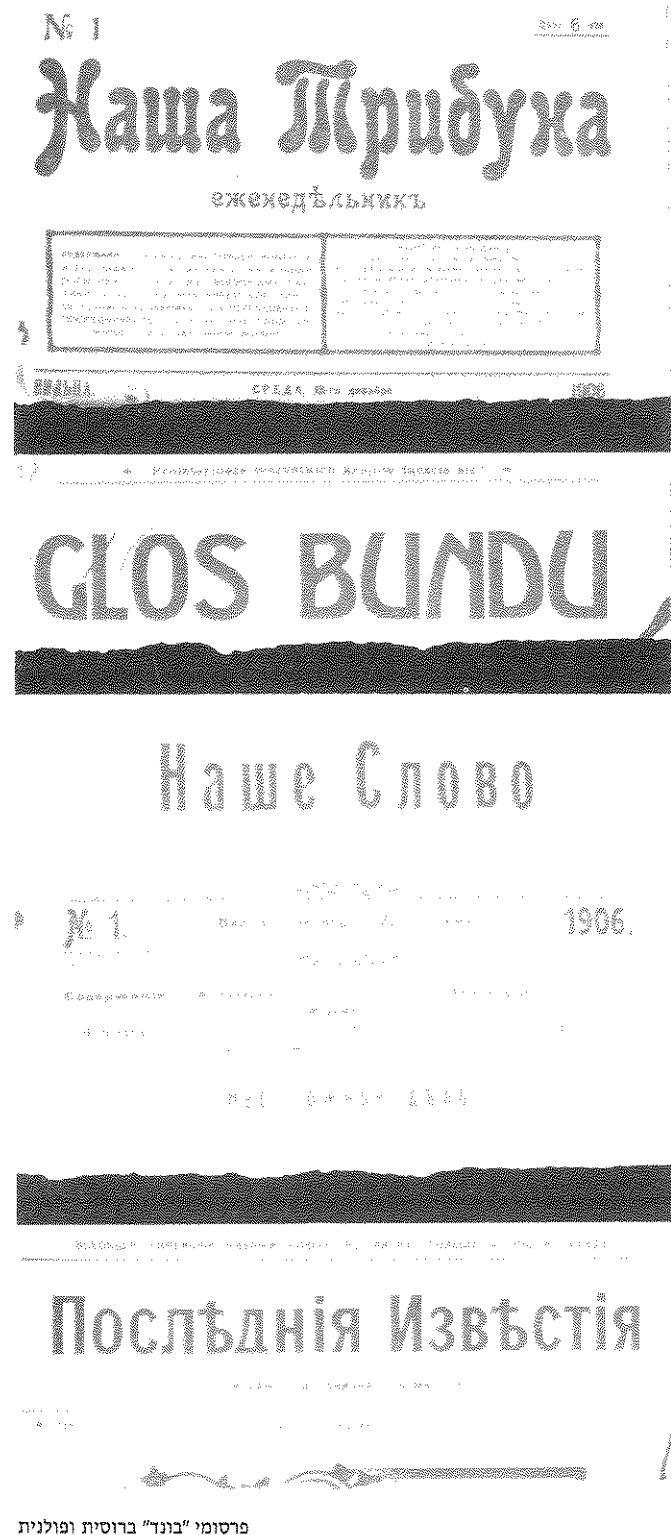
מאסף של הברית הכללית של הפועלים היהודים ברוסיה ופולין. דפוס הברית הכללית של הפועלים היהודים ברוסיה ופולין. 16 עמ', 11x15 ס"מ, מחיר: 20 סאנטים. (מהדורה שנייה, ז'נווה 1904).
מן התוכן: שירים משל י. ל. פרץ, ה. היינה, ג. הרוועג וסיפור של ד. פינסקי: "צעירים של ימינו".

אים קאמף (במאבק)

מפלגת הפועלים הסוציאל־דמוקרטית הרוסית. מאי 1900. יצא לאור על ידי הברית הכללית של הפועלים היהודים ברוסיה ופולין. 80 עמ', 11x15 ס"מ. מחיר: 40 סאנטים. (מהדורה שנייה, ספטמבר 1900).
מן התוכן: שיר של אנסקי; "יסורים", דרמה מאת ד. פינסקי.

פרייהייט (חופש)

לונדון, אוקטובר 1901. שירי מהפכה 80 עמ', עם שירים של מ. וינצ'בסקי, אנט־סקי, ח. זיטלובסקי, מ. רוזנפלד, ד. אדלשטאט. מהדורה שנייה, מורחבת (20,000 עותקים), ז'נווה 1905, 166 עמ' על נייר סיגירות. כוללת 16 שירים של מ. וינצ'בסקי, 21 של ד. אדלשטאט, 25 של א. לייסין ואחרים.

פרסומי "בונד" ברוסית ופולנית

די רויטע פאהן (הדגל האדום)

שירים ופרווה. ז'נווה-לונדון, אוגוסט 1903. קובץ ספרותי יצא לאור על ידי הברית הכללית של הפועלים היהודים בליטא, פולין ורוסיה. דפוס הברית הכללית של הפועלים היהודים ("בונד"). 80 עמ', 13x10 ס"מ.

3. פרסומים ברוסית

פוסלדנייה איזווסטיה (ידיעות אחרונות)

לונדון-ז'נווה, 1901-1906 (256 גיליונות). יצא לאור על ידי ועד חו"ל של הברית הכללית של הפועלים היהודים בליטא, פולין ורוסיה. דפוס ה"בונד".

מבין 43 הגיליונות הראשונים, רק תשעה הופיעו בדפוס (6, 9, 10, 11, 15, 25, 28, 36, 40), האחרים שוכפלו בכתב-יד. כמעט מחצית הגיליונות המשוכפלים כוללים עמוד אחד וכן גם רבים מן המודפסים.

2 עמ': (מס. 2, 7, 13, 15, 18-20, 47, 122).

למשל: מס. 47, 12 בדצמבר 1901, 2 עמ', 25x18.5 ס"מ. מחיר: 5 סאנטים, 5 פניג, 0.5 פני, 2 סנט. נדפס אצל: Mr. Abraham Nathanson 13, Brantridge st., Burdett Road London E

3 עמ': (מס. 4, 68, 64, 17, 68). 4 עמ': (מס. 22, 28, 58, 61, 65, 70 ועוד) 5 עמ': (מס. 88). 8 עמ': (מס. 100, 113, 158, 160, 161, 169, 171, 173, 175, 181, 183). 12 עמ': (מס. 246, 247 ועוד).

ממס. 92, הכתובת שונה: Mr. Abraham Nathanson, 17 Montem Road, Forest Hill, London S. E. England.

מס. 158, 12 בדצמבר 1903, 8 עמ', מחיר: 15 סאנטים, 15 פניג, 1.5 פני, 3 סנט. כתובת חדשה: הדפוס היהודי. עורך: ו. קוטובסקי.

מן התוכן: הוועידה הרביעית של ה"בונד" (מס. 28). הפוגרום בקישינב (מס. 133). הפוגרום בהומל (מס. 149). משפט קישינב (מס. 160, 161, 164). פרישת ה"בונד" ממפלגת הפועלים הסוציאלי-דמוקרטית (מס. 162). משפט קישינב השני (מס. 173). פרשת יאקוטסק (מס. 174, 175, 178, 181). הרציחות בביאליסטוק (מס. 195, 198, 199, 201, 202). המהפכה ברוסיה (מס. 210-214, 217, 218, 220 ועוד). הוועידה השישית של ה"בונד" (מס. 221). הפרולטרין היהודי והמהפכה (מס. 226). האחד במאי ופוגרומים (מס. 231). שבוע הדמים בלודז' (מס. 238, 239). ההתקוממות באודיסה (מס. 241, 242). הקונגרס הציוני השביעי (מס. 246). הדקמה של הקונטרארולוציה (מס. 247). תביעותינו הלאומיות (מס. 250, 254).

וטטניק בונדה (מבשר ה"בונד")

ז'נווה, 1904 (5 גיליונות). הברית הכללית של הפועלים היהודים בליטא, פולין ורוסיה ("בונד"). פרסום של ועד חו"ל של הברית הכללית של הפועלים היהודים ("בונד"). ביטאון תיאורטי.

- מס. 2, אוגוסט 1911, 4 עמ'.
 מס. 3, דצמבר 1911, 7 עמ'.
 מס. 4, מאי 1912, 4 עמ'.
 מס. 5, אוקטובר 1912, 6 עמ'.
 מס. 7, ינואר 1915, 16 עמ', 20.5x29 ס"מ.
 מס. 8, מאי 1915, 12 עמ'.
 מס. 9-10, דצמבר 1915.
 מס. 11, יוני 1915, 8 עמ', 24x32.5 ס"מ.
- מן התוכן: סימני התעוררות והמשימות שלנו; הוועידה השמינית של ה"בונד"; בעיות יהודיות (מס. 1). דו"ח כספי של הוועד המרכזי של ה"בונד" (מס. 4). בעיית היהודים ברוסיה; על הוועידה בצימרוואלד (מס. 9-10).
- בולטיין זאגראניצ'נו קומיטטה בונדה (בולטיין של ועד חו"ל של ה"בונד")
- ז'נווה, 1916 (2 גיליונות). מפלגת הפועלים הסוציאלי-דמוקרטית הרוסית. הדפוס היהודי. הברית הכללית של הפועלים היהודים בליטא, פולין ורוסיה ("בונד").
- מס. 1, ספטמבר 1916, 6 עמ', 20.5x31.5 ס"מ. מחיר: 15 סאנטים.
 מס. 2, דצמבר 1916, 4 עמ', 21x30 ס"מ. מחיר: 10 סאנטים.
- עורך: נ. קוסובסקי.
- מן התוכן: "שחרור" פולין; מנשר של ועד חו"ל של ה"בונד" (מס. 2).

ג. פרסומים בפולנית

- Kuryerek (הבלדר הקטן)
 שווייץ, 1902-1903 (6 גיליונות).
- מס. 3, ספטמבר 1902, 4 עמ', 14.5x23.5 ס"מ.
 מס. 4, דצמבר 1902, 4 עמ', 16x24 ס"מ.
 מס. 5, ינואר 1903. מוקדש למלאות חמש שנים ל"בונד".
 מס. 6, פברואר 1909.
- Glos Bundu (קול ה"בונד")
 ז'נווה, 1904-1905 (4 גיליונות).
- מס. 1, מאי 1904.
 מס. 4, ספטמבר 1905, 32 עמ', 14x21.5 ס"מ.
- עורכים: ברוניםלב גרוסר, מארק ליבר.
- Nasze Hasla (הסיסמאות שלנו)
 וארשה, 1906 (2 גיליונות). ביטאון הוועד הסוציאלי-דמוקרטי של ה"בונד" בווארשה

- מס. 1-2, ינואר-פברואר 1904, 28 עמ', 18x27 ס"מ. הדפוס היהודי.
 מס. 3, יוני 1904, 26 עמ', מחיר: 40 סאנטים, 40 הללר, 4 פני, 8 סנט.
 מס. 4, יולי 1904, 1+27 עמ'.
 מס. 5, נובמבר 1904, 28 עמ'.

עורך: נ. קוסובסקי.

מן התוכן: לאומיות והתבוללות (מס. 1-2). פולמוס עם "איסקרה" (מס. 1-2, 5). על ההגנה העצמית בהומל; סוציאלי-דמוקרטיה והבעיה הלאומית; התפתחות הרעיון הסוציאליסטי אצל היהודים; על פועלי-ציון (מס. 1-2). בעניין הנציגות בקונגרס הסוציאליסטי באמסטרדם (מס. 5).

לטוצ'יי ליסטוק אודסקו וקומיטטה בונדה (עלון של ועד ה"בונד" באודיסה)

אודיסה, 1908. יצא לאור על ידי ועד ה"בונד" באודיסה. (לא נמצא בארכיון ה"בונד").

אוסקליקי בונדה (הדי ה"בונד")

ז'נווה, 1909-1911 (5 גיליונות). פרסום של ועד חו"ל של ה"בונד". הדפוס היהודי.

- מס. 1, מרס 1909, 36 עמ', 22.5x30, מחיר: 40 סאנטים, 35 פניג, 40 הללר, 4 פני, 10 סנט.
 מס. 2, יוני 1909, 36 עמ'.
 מס. 3, נובמבר 1909, 24 עמ'.
 מס. 4, אפריל 1910, 32 עמ'.
 מס. 5, פברואר 1911, 20 עמ'.

עורך אחראי: אמיל ניקולה.

מן התוכן: אף; המצב הנוכחי; המדיניות הארגונית (של ה"בונד"); דו"ח כספי של הוועד המרכזי (מס. 1). ועידת איגוד פועלי המברשות (מס. 2). על בחינתו מחדש של המצע הלאומי של מפלגת הפועלים הסוציאלי-דמוקרטית הרוסית; הפרובוקטור ישראל מיכאל קפלינסקי (לנגזאם) (מס. 3). יחסי פולנים-יהודים; הוועידה השמינית של ה"בונד" (מס. 4). אנטישמיות בפולין; פעילות ה"בונד" של וארשה; על איסוף חומר ארכיוני (מס. 5).

מערכת ומשתתפים: נ. קוסובסקי, י. טאובה, ל. ויינשטיין, נ. מעדעם (מ. ויניצקי), יודין (איסי איזנשטאט), פ. ליבמן הרש (פ. למנסקי).

אינפורמציוני ליסטוק זאגראניצ'נוי אורגניזציי בונדה (דף מידע של ארגון ה"בונד" בחו"ל)

ז'נווה, 1911-1915 (11 גיליונות). יצא לאור על ידי ארגון ה"בונד" בחו"ל. מפלגת הפועלים הסוציאלי-דמוקרטית הרוסית. הברית הכללית של הפועלים היהודים בליטא, פולין ורוסיה ("בונד").

מס. 1, יוני 1911, 6 עמ', 22.5x30 עמ'.

על תפקידו של ה"בונד" בהתפתחותה של עתונות יידיש, שפת יידיש ותרבות יידיש המודרנית, כתב אחד מחלוצי ה"בונד" לאמור:

"ה'בונד', למן צעדו הראשון, עורר אצל הפועל היהודי את העניין בתרבות והצמאון למדע. הוא נטע בו את ההרגל לקרוא, הפך את הקריאה לצורך חיוני... ה'בונד' גם דאג לכך שלפועל היהודי יהיה זמן לקרוא. המאבק ליום עבודה קצר היה, בין היתר, גם מאבק למען שעות חופשיות, לאפשרות של פעילות רוחנית."

ובהמשך: "גורלו (של ה'בונד' - כ.ג.) היה, שבמשך שנים רבות הוא היה תחילה בן יחיד, ואחר כך מפלגת הפועלים הגדולה ביותר ברחוב היהודי: ולא תהיה זו התפארות-שווא אם אומר, שמה שעשה ופעל ה"בונד" בתחום התרבות, עולה בהרבה על כל יתר המפלגות היהודיות ביחד*."

רשימת מוספים

1. דער אידישער ארבייטער (הפועל היהודי) - מס. 1, מס. 4-5 (עמודים ראשונים).
2. דיא ארבייטער שטיממע (קול הפועל) - מס. 1, (עמוד ראשון).
3. דער קלאססען-קאמף (מלחמת המעמדות) - מס. 4, (עמוד ראשון).
4. דער ביאליסטאקער ארבייטער (הפועל הביאליסטוקאי) - מס. 5, (עמ' ראשון).
5. דער ווארשעווער ארבייטער (הפועל הוורשאי) - מס. 2, (עמוד ראשון).
6. דער מינסקער ארבייטער (הפועל המינסקאי) - מס. 1, (עמוד ראשון).
7. דער פרייהייטס גלאק (פעמון הדורות) - מס. 3-4, (עמוד ראשון).
8. לעצטע נאכריכטען (ידיעות אחרונות), לונדון - מס. 1, (עמוד ראשון).
9. פלוג-בלעטעל (עלון), וילנה - מס. 4, (עמוד ראשון).
10. דער בונד ("בונד") - מס. 7, (עמוד ראשון).
11. די לעצטע פאסירונגען (האירועים האחרונים) - מס. 19, (עמוד ראשון).
12. פלוג-בלאט (עלון), וארשה - מס. 1, (עמוד ראשון).
13. אינפורמאציוני-בלאט (דף מידע) - מס. 6, (חצי עליון של העמ' הראשון).
14. פוסלדנייה איזווסטייה (ידיעות אחרונות) (רוסית) - מס. 125, (עמ' 1).
15. וסטניק בונדה (מבשר ה"בונד") (רוסית) - מס. 3, (עמוד ראשון).
16. אינפורמאציוני ליסטוק (דף מידע) - מס. 1, (עמוד ראשון).
17. ביולטיין (רוסית) - מס. 2, (עמוד ראשון).
18. קוריירק (בלדר קטן) (פולנית) - מס. 3, (עמוד ראשון).
19. גלוס בונדו (קול ה"בונד") (פולנית) - מס. 4, (עמוד ראשון).

מס. 1, ינואר 1906.

מס. 2, אפריל 1906. דפוס ה"בונד".

★

ניסיונות לא-סדירים של שימוש בפירסומים ביידיש וכרוזים לפרולטריון היהודי, היו גם קודם לכן, לפני שהוקם ה"בונד", ב-1878 בלונדון וב-1881 בפטרסבורג.

בין יולי 1898 ודצמבר 1899 הדפיס ה"בונד" 79 כרוזים שונים. עד יולי 1900 הגיע מספר הכרוזים שהופצו ל-62,900. מתוך 22 חוברות, 14 הודפסו בחו"ל, בתפוצה של כ-52 אלף עותקים. בין אוגוסט 1889 לספטמבר 1900 הוכרחו לרוסיה בצורה בלתי-לגאלית כ-60 ק"ג של פירסומים פוליטיים מדי חודש, המוערכים בכ-200 אלף עמודי דפוס. עד 1903 היו עתונים ביידיש אסורים ברוסיה. מבין שישה פרסומים בלתי-לגאליים, חמישה היו של ה"בונד" ואחד של המפלגה הסוציאליסטית הפולנית. בשנת 1903, מתוך השעה פירסומים ביידיש, שבעה היו שייכים ל"בונד".

מספטמבר 1904 עד סוף שנת 1905 פירסם ה"בונד" את כתבי העת הבאים, כתפוצה הבאה:

הפרסום	של הוועד המרכזי		של ועד חו"ל	
	מס. גיליונות	מס. עותקים	מס. גיליונות	מס. עותקים
ביידיש:				
"ארבעטער שטימע"	3	9,000		
"דער בונד"	7	95,000		
"לעצטע פאסירונגען"			26	125,000
"דער יידישער ארבעטער"			1	1,500
ברוסית:				
"פוסלדנייה איזווסטייה"			66	350,000
"וסטניק בונדה"			1	3,500
בפולנית:				
"גלוס בונדר"			1	1,500

בסך-הכל הוציא הוועד המרכזי של ה"בונד" 10 גיליונות, עתונים וכתבי עת, בתפוצה של 104 אלף עותקים; ועד חו"ל הוציא 95 גיליונות, בתפוצה של 481,000 עותקים. בסך הכל 105 גיליונות, בתפוצה של 585,500 עותקים.

הנתונים הסטטיסטיים - לפי הפרסום: ה"בונד" במהפכת 1906-1905, לפי מסמכים המצויים בארכיון ה"בונד", וארשה, הוצאת "די וועלט", 1930.

זו היתה תחילתו של רנסנס חברתי ותרבותי הקשור עם העתונות ביידיש, כתחילת המאה הזאת.

* ליטוואק: "וואס איז געווען" [מה שהיה], אטיודים וזכרונות, הוצאת כ. קלצקין, וילנה, 1925, עמ' 150.

רשימת תצלומים

1. ארקדי קרמר, ד"ר מויסי גורביץ', אברהם מוטניק.
2. שמואל לוי, ולדימיר קוסובסקי, צמח קופלזון, משה טרמן.
3. נח (יקותיאל פורטנוי), איסי איזנשטאט, סנדר זלדוב, ד"ר פאבל רוזנטל.
4. ג'ון (יוסף) מילל, הלל כץ-בלום, א. ליטוואק, (ח. י. הלפאנד), דוד כץ (טאראס).
5. בייניש מיכאלביץ, מארק ליבר, ולדימיר מעדעם, ליאון ברנשטיין.

רשימת פסבדונים

- א בערשטער ארבעטער (פועל מברשות) — אברהם וולף אלקסנדריוסקי
- מ. אלגין — משה יוסף נובומייסקי
- אן אלטער באקאנטער (מכר ותיק) — יצחק מרדכי פסחון אלעקסאנדער (גם "סאלאמאן") — ארקאדי קרמר
- פ. אנ-מאן — ד"ר פנחס רוזנטל
- איש תקוה — ד"ר בן-ציון הופמן (צביון)
- גלעב — אברהם מוטניק (אוויץ)
- מ. וויניצקי — ולדימיר מעדעם
- יודין (גם "ריטאלי") — איסי איזנשטאט
- מ. ליבער — מיכל גולדמן
- פ. לעמאנסקי — פסח ליבמן הרש
- א. ליטוואק — חיים יאנקל הלפנד
- מאטעלע — פעטי סרדיניצקי-קרמר
- מאקס — מרדכי מאזובר
- ב. מיכאלעוויטש — יוסף איזביצקי
- נח (גם "יוזעף") — יקותיאל פורטנוי
- א. נעמאנסקי — סנדר זלדוב
- סערגיי — אליה וילנקין
- וו. קאסאווסקי — נחום מגדל לוינסון
- רבי קרוג — אינו. י. בלומנשטיין.

ביבליוגראפיה*

בידיש:

- א-ן (אלגין — מ. נאוואמייסקי), פון דער נאענטער פארגאנגענהייט, "די צייט", פעטערבורג, 1914, נר' 20. (איבערזיכט פון דער אומלעגאלער בונדישער פרעסע).
- דער ערשטער נומער "ארבעטער שטימע", ארבייטער-לוח, ווארשע 1922. (זכרונות פון אנטיילנעמער).
- ב. אראנסאן, "וויצעסטיג בונדא", א טעארעטישער ארגאן פון "בונד" אין

* רשימה קצרה זו של פריודיקה של ה"בונד" בידיש, רוסית ופולנית, אינה כוללת את הפירסומים הבלתי-פריודיים של ה"בונד" (עלונים וקבצים ספרותיים).

רוסיש. ביולעטין פון "בונד"-ארכיוו, נר' 1 (17), יאנואר 1964, ד' 5-7.

דער "בונד" אין דער רעוואלוציע פון 1905-1906, ווארשע, פארלאג "די וועלט", 1930.

א. גרינבוים, עתונות המחותרת של הסוציאליסטים והמהפכנים היהודים במזרח-אירופה עד 1917, "קשר" 9, מאי 1991, עמ' 14-17. באנגליש: עמ' 15e-17c.

י. ש. הערץ, די ערשטע רוסלענדער רעוואלוציע. די געשיכטע פון "בונד", טער באנד, פארלאג "אונזער צייט", ניו-יארק 1962, ד' 481.

ד. מ. (מייער), "דיא ארבייטער שטימע", ביולעטין פון "בונד" — ארכיוו פון דער יידישער ארבעטער באוועגונג א. נ. פון פראנץ קורסקי, ניו-יארק, נר' 3 (7), יולי 1961, ד' 2-5. נר' 4-3 (11-12), דעצעמבער 1962, ד' 9-12. נר' 4-3 (15-16), אקטאבער 1963, ד' 1-7. נר' 3 (19), אקטאבער 1964, ד' 1-5. נר' 1 (23), אפריל 1966, ד' 8-13. נר' 3 (25), נאוועמבער 1966, ד' 1-8. גענויער איבערזיכט פון אינהאלט פון די ערשטע 25 נומערן פון "דיא ארבייטער שטימע".

ד. מ. (מייער), "דער ווארשעווער פלוג-בלאט נומ. 1". ביולעטין פון "בונד"-ארכיוו, נר' 4-3 (11-12), ניו-יארק, דעצעמבער 1962, ד' 7-9.

ב. נאדעל, די בונדישע שווארצע פינטעלעך... "אונזער צייט", ניו-יארק 1982, נר' 5, ד' 21.

(מ. יעוואראוו), די יידישע ארבעטער-באוועגונג אין דאטן-זאמלבוך. "25 יאר (1897-1922)", געווידמעט דעם 25 יאריקן יובילעאום פון דער יידישער ארבעטער-באוועגונג, ווארשע, פארלאג "די וועלט", 1922, ד' 110-128.

איבערגעדרוקט אין "ווילנע", א זאמלבוך געווידמעט דער שטאט ווילנע. רעדאקטירט פון יעפים יעשווין. ניו-יארק, ווילנער ברענטש 367 ארבעטער-רינג, 1935, ד' 245-263. (כראנאלאגיע פון דער אידישער ארבייטער-באוועגונג אין די יארן 1876-1922). אינהאלט — כמעט א פולע רשימה פון בונדישער פעריאדיק אין יידיש, רוסיש און פויליש (אחוץ ליטערארישע זאמל-ביכער).

י. פאט, דאס פרייע ווארט פון אונטער דער ערד. "נייע פאלקס-צייטונג", ווארשע 1927, נר' 189 (וועגן ערשטן נומער "ארבייטער שטימע").

ח. ש. קאזדאן, דער "בונד" ביזן פינפטן צוזאמענפאר. "די געשיכטע פון בונד", ערשטער באנד. רעדאקציע: ג. אראנסאן, ס. דובנאו-ערליך, י. ש. הערץ, ניו-יארק 1960, פארלאג "אונזער צייט", 261-268.

א. קירזשניץ, דיי יידישע פרעסע אין דער געוועזענער רוסישער אימפעריע (1823-1916). מאסקווע-כאראקאו-מינסק, צענטראלער פעלקער-פארלאג, 1930, ד' 11-24, 29, 36-38, 40, 46, 47, 54, 69, 72, 78, 143-149. (ביבליאגראפיע). פולע רשימה פון בונדישער פרעסע אין דער יידישער שפראך. נעמט במילא ניט אריין אויסגאבעס אין רוסיש און פויליש.

ה. ק. (עמפינסקי), די בונדישע "פלוג-בלעטלעך", ביולעטין פון "בונד"-ארכיוו, אפריל 1963, נר' 1-2 (13-14), ד' 6-9.

ה. ק. (קעמפינסקי), די יידישע ליטעראטור אין בונדישע אויסגאבעס. ביולעטין פון "בונד"-ארכיוו, אקטאבער 1963, נר' 4-3 (15-16), ד' 9-12.

ה. ק. (קעמפינסקי), דער "בונד" און די יידישע ליטעראטור. די יידישע ליטעראטור אין דער אומלעגאלער בונדישער פרעסע. ביולעטין פון "בונד" ארכיוו, אקטאבער 1964, נר' 3 (19), ד' 6-10.

ברוסית: (בטרנסקריפציה לטינית)

- A. G. K istorii razvitiia zhargonnoi nelegalnoi politicheskoi pressy v Rossii. "Die Arbeiterstimme", 1901, No 25, s. 11-15.
- A. D. Kirzhnitz, Nachalo sotsialisticheskoi pechati na evreiskom iazyke v Rossii. "Revolutsionnoie dvizhenie sredi evreev". Sbornik I. Predislovie S. Dimanshteina. Moskva, s. 223-237.
- A. L. (A. Litvak — H. Ia. Gelfand). Bundovskaia zhargonnaia literatura. "Evreiskaia Entsiklopedia", pod obshchei redaktsiei D-ra Katsenelsona. Izdanie Obshchestva dlia nauchnykh evreiskikh izdaniy i Izdateilstvo Brokgauz-Efron. S. Peterburg, t. V. L.
- L. M. "Arbeiterstimme" i evreiskoe rabochee dvizhenie. "Die Arbeiterstimme", 1901, No. 25, s. 15-19.
- D. Makhlin. Nasha Pechat' (istoricheskaja spravka). "Golos Bunda", Petrograd, 1917, No. 6-7 s. 10-12.
- A. N. (A. Nemanskii — A. Zeldov), Vozniknovenie "Arbeitstimme" (Iz lichnikh vospominanii). "Perezhitoe", sbornik I, S. Peterburg, 1908. "Moskovskii rabochii", s. 435 sl. (Bibliografiia).
- M. Rafes. Bundovskaia pechat'. Bolshaia Sovetskaia Entsiklopediia, Moskva, 1927, t. VIII.

הערה: חומר ביוגרפי על הפעילים והמשתתפים החשובים בעתונות ה"בונד" אפשר למצוא בפרסום "דורות בונדיסטן", בעריכת י. ש. הערץ, ניו-יורק, הוצאת "אונזער צייט", 1956, כרך I.

מיידיש: יהודה גור-אריה